

Livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser

Markedsudvikling 2010

Indholdsfortegnelse

1. Konklusioner	3
2. Hovedtendenser i selskabernes årsregnskaber	5
Tabel 1: Uddrag af resultatopgørelser og balancer, 2006 – 2010	5
Figur 1: Omkostningsprocent af præmier for markedsorienterede selskaber.....	6
Figur 2: Omkostningsprocent af præmier for ikke-markedsorient. selskaber	7
Tabel 2: Livsforsikringshensættelser fordelt på garantier	8
Figur 3: Investeringsafkastet i procent siden 1997	9
3. Risici.....	10
Tabel 3: Fordelingen af det gældende kapitalkrav ultimo 2010.....	11
Tabel 4: Det individuelle solvensbehov vs. QIS5 kapitalkravet	11
Tabel 5: Selskabernes samlede risikoeksponering ultimo 2010.....	12
Tabel 6: Specifikation af markedsrisici ultimo 2010.....	12
Tabel 7: Udvikling i bonuspotentialer, der kan anvendes til at dække tab.....	13
Boks 1: Finanstilsynets nye levetidsmodel for livsforsikring	14
4. Om statistikken.....	15
5. Appendiks	18
Appendiks 1: Nøgletal for alle livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser .	18
Figur A1: Omkostninger pr. forsikret - samtlige selskaber i 2010, hele kroner	19
Figur A2: Selskabernes solvensdækning 2005 - 2010	19
Appendiks 2: Investeringsafkastet i 2009 og 2010	20
Figur A3: Aktieandel i selskaberne i 2009 og 2010, antal selskaber	21
Figur A4: Investeringsafkast i selskaberne i 2009 og 2010, antal selskaber	21
Figur A5: Investeringsafkast 2009 og 2010, markedsorienterede selskaber	22
Figur A6: Investeringsafkast 2009 og 2010, ikke-markedsorienterede selskaber	22
Appendiks 3: Markedskoncentration efter segmentering	23
Tabel A1: De største selskaber, ikke – segmenteret.....	23
Tabel A2: De største selskaber, segmenteret	23
Appendiks 4: Den opsparingsbaserede pensionsformue i Danmark 2006 - 2010.....	24
Appendiks 5: Oversigt over selskaber i artiklen ultimo 2010	25

Markedsudvikling i 2010 for Livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser

1. Konklusioner

Solvens II

Solvens II og de krav det nye regime stiller, er i disse år under forberedelse i såvel forsikringselskaberne som blandt de europæiske tilsyn. Centralt er risikostyring, dens forankring i bestyrelsen og de nye risikobaserede kapitalkrav.

Med Solvens II reglernes ikrafttrædelse 1. januar 2013, overgår livsforsikringselskaberne og de tværgående pensionskasser til udelukkende, at anvende en risikobaseret solvensopgørelse.

I efteråret 2010 deltog samtlige danske livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser i en prøveberegning på de nye kapitalkrav – den såkaldte QIS5 - undersøgelse.

Selskabernes samlede kapitalkrav efter de kommende Solvens II regler – QIS5 – blev opgjort til 62,71 mia. kr. i 2009. Til sammenligning udgjorde det individuelle solvensbehov, ultimo 2010 47,38 mia. kr. Gabet på godt 15 mia. kr. skal fortolkes varsomt, i den forstand, at de kommende kapitalregler under Solvens II baseres på en ny opgørelsesmetodik for såvel kapitalgrundlaget som kapitalkravet.

Det individuelle solvensbehov steg 50 pct. fra 2009 til 2010, hvilket antyder, at QIS5 har haft betydning for selskabernes opgørelse af det individuelle solvensbehov, med fokus på at blive Solvens II parate.

Omkostninger og investeringsafkast

Omkostningsprocenten for selskaberne under ét blev reduceret fra 2009 til 2010. Den samlede reduktion dækker dog over en betydelig spredning selskaberne imellem. Særligt blandt de markedsorienterede selskaber er variationen markant og den dyreste fjerdedel har en omkostningsprocent der ligger mindst dobbelt så højt som gennemsnittet. Mere specifikt er der tale om 5 selskaber med en segmenteret markedsandel, målt på brutto-præmier, på 1,3 pct.

Sektorens samlede investeringsafkast blev på 159 mia. kr. i 2010 svarende til et investeringsafkast på 10,14 pct. – blot et enkelt selskab realiserede et negativt investeringsafkast. Det samlede investeringsafkast dækker over en betydelig spredning mellem selskaberne.

Garantier

Pensionsordninger med høje garantier udgør fortsat en væsentlig andel af selskabernes samlede forretningsvolumen. Andelen har dog været faldende de senere år og Finanstilsynet forventer, at den igangværende bevægelse mod forsikringsprodukter med ingen eller meget begrænset garanti vil fortsætte. Dette knytter sig ikke mindst til de udfordringer de høje garantier giver anledning til, herunder at garantierne under de kommende Solvens II regler vil blive mødt med et forøget kapitalkrav, hvor selskaber med høje garantiniveauer

på livrenter i ældre bestande, i særlig grad vil blive ramt. Hertil kommer desuden indvirkningen på valget af investeringsstrategi og den potentielle interessekonflikt mellem delbestande med henholdsvis høje og lave garantier. Finanstilsynets nye kontributionsbekendtgørelse med virkning fra 1. januar 2011, adresserer blandt andet problematikken vedrørende strukturelle omfordelinger, ved fastsættelse af regler for opdeling af forsikringsbestanden i rentegrupper, defineret ud fra delbestandens garantiniveau.

Kapitalbuffere

Selskabernes kapitalbuffere til imødegåelse af en negativ markedsudvikling er forbedret gennem 2010. Selskabernes egen modstandskraft, målt ved selskabernes solvensdækning, steg således fra 2,88 i 2009 til 3,0 i 2010. For selskaberne under ét, er solvensdækningen tilbage på niveauet før krisens indtog i 2008.

Kundernes kapitalbuffere, der kan anvendes til imødegåelse af tab, målt ved selskabernes bonusgrad, er under fortsat konsolidering og steg fra 2,94 pct. i 2009 til 4,94 pct. i 2010. Selskabernes bonusgrad ligger dog fortsat under før-krise niveauet i 2006 og 2007.

Finanstilsynets levetidsmodel

Finanstilsynet har pr. 1. januar 2011 fastsat benchmarks for den observerede nuværende dødelighed, og for de forventede fremtidige levetidsforbedringer. Formålet har dels været at sikre, at selskaberne har tilstrækkelige hensættelser set i forhold til deres forpligtelser, og dels at udligne ubegrundede forskelle i selskabernes levetidsforudsætninger. Det vil skabe lige konkurrencevilkår for branchen. Den nye tilsynsmodel vil sikre, at de forsikrede som gruppe selv sparer op til deres egne pensioner.

Hovedtallene for livsforsikringsselskaberne i 2010 var:

- Årets resultat steg 95,5 procent i 2010 til i alt 19 mia. kr. mod 9,8 mia. i 2009.
- Det samlede investeringsafkast blev i 2010 på 159 milliarder kroner svarende til et afkast på 10,14 procent mod 7,54 pct. året før.
- De samlede bruttopræmier steg til 111 mia. kr. i 2010 mod 103 mia. kr. i 2009 - om end der er indikationer på et gradvist mættet pensionsmarked.
- De udbetalte forsikringsydelse steg med 11 procent i 2010. Udviklingen i såvel de udbetalte forsikringsydelse som bruttopræmier indikerer samlet en øget mobilitet blandt kunderne og konkurrence i pensionssektoren under ét.
- Den samlede pensionsopsparede formue steg fra 2.186 mia. kr. i 2009 til 2.398 mia. kr. i 2010. Heraf forvalter livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser 61 pct., ATP og LD 20 pct., pengeinstitutter 17 pct. og firmapensionskasser 2 pct. Den samlede pensionsformue var 1,37 gange større end BNP i 2010.

Se kapitel 4 for generelle bemærkninger om statistikken bag analyseartiklen, herunder om datagrundlaget.

2. Hovedtendenser i selskabernes årsregnskaber

Livsforsikringssselskaberne og de tværgående pensionskasser realiserede et samlet resultat efter skat på 19 mia. kr. i 2010. Dette er godt en fordobling i forhold til resultatet for 2009 på 9,8 mia. kr. jf. tabel 1.

Tabel 1: Uddrag af resultatopgørelser og balancer, 2006 – 2010

Mio.kr.	2006	2007	2008	2009	2010	Vækst p.a.	
						2009-2010	2006-2010
Resultat poster (uddrag)						Pct.	
Bruttopræmier	90.261	98.384	108.412	103.278	111.247	7,7	5,4
Præmier f.e.r.	89.859	98.113	108.080	102.921	110.895	7,7	5,4
Forsikringsydelse f.e.r.	60.569	67.952	68.297	68.124	75.588	11,0	5,7
Ændring i livsforsikrings-/pensionshensættelser f.e.r.	-13.440	-17.769	-63.400	-62.006	-71.591	15,5	51,9
Bonus i alt (se anmærkning)	-29.983	-4.285	62.675	-19.688	-28.119	42,8	-1,6
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r.	4.612	4.889	5.138	4.933	4.678	-5,2	0,4
Investeringsafkast	55.016	14.030	-70.177	120.963	158.611	31,1	30,3
Årets resultat efter skat	14.241	651	-22.810	9.801	19.131	95,2	7,7
Balance poster (uddrag)							
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter	1.245.881	1.286.883	1.292.800	1.423.512	1.571.489	10,4	6,0
Heraf til unit - link kontrakter	66.833	92.847	92.392	191.928	258.645	34,8	40,3
Egenkapital	130.117	128.366	107.157	114.121	125.529	10,0	-0,9
Aktiver i alt	1.412.739	1.466.437	1.515.176	1.647.960	1.829.462	11,0	6,7
Nøgletal							
Afkast før pensionsafkastskat (se anmærkning)	4,01	0,81	-2,75	7,54	10,14		
Egenkapitalens forrentning før skat	13,90	1,50	-16,94	11,34	19,79		
Omkostningsprocent af præmier	4,92	4,70	4,48	4,75	3,99		
Bonusgrad	10,26	9,04	1,43	2,94	4,94		
Solvensdækning	3,05	3,26	2,60	2,88	3,00		

Anm.: Regnskabstallene er baseret på indberetninger fra de selskaber, der var på markedet i de enkelte år i 5-års perioden. Minus betyder, at kunderne er tilskrevet bonus (minus på selskabets resultat). Nøgletallet afkast før pensionsafkastskat er beregnet uden de aktiver, der er tilknyttet unit link forsikringer.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Bruttopræmierne steg med 7,7 procent til 111 milliarder kroner i 2010, mod et samlet fald på 4,7 procent i 2009. Væksten igennem 2010 er drevet af en stigning i engangspræmierne, hvorimod de løbende præmier er stagneret fra 2009 til 2010.¹ Stagnationen i de løbende præmier skal ses i sammenhæng med den generelle konjunktur situation herunder den højere ledighed og opbremsningen i lønudviklingen.

Sektoren udbetalte forsikringsydelse for i alt 75,5 milliarder kroner i 2010 - en stigning på 11 procent i forhold til 2009. Væksten i 2010 skal ses i kontrast til den meget svage udvikling i de udbetalte forsikringsydelse i perioden fra 2007 til 2009, blandt andet som følge af kursværn og deraf færre tilbagekøb, afledt af forøgede flytteomkostninger.² Udviklingen i

¹ Bruttopræmier opdeles i regnskaberne som enten løbende præmier eller engangspræmier. De løbende præmier dækker over aftalte indbetalinger, mens engangspræmierne dækker over både overflytninger/tilbagekøb og ekstraordinære indbetalinger udover de oprindeligt aftalte.

² Flytteomkostningerne eller genkøbsfradraget kan opdeles i fire elementer; erhvervsomkostninger, transaktionsomkostninger, kursværn og risikoværn, jf. www.finanstilsynet.dk

såvel de udbetalte forsikringsydelse som bruttopræmier indikerer samlet en øget mobilitet blandt kunderne og konkurrence i pensionssektoren under ét.

Det samlede investeringsafkast blev i 2010 på 159 milliarder kroner, svarende til et afkast på 10,14 procent, hvilket for den seneste femårsperiode er højt.

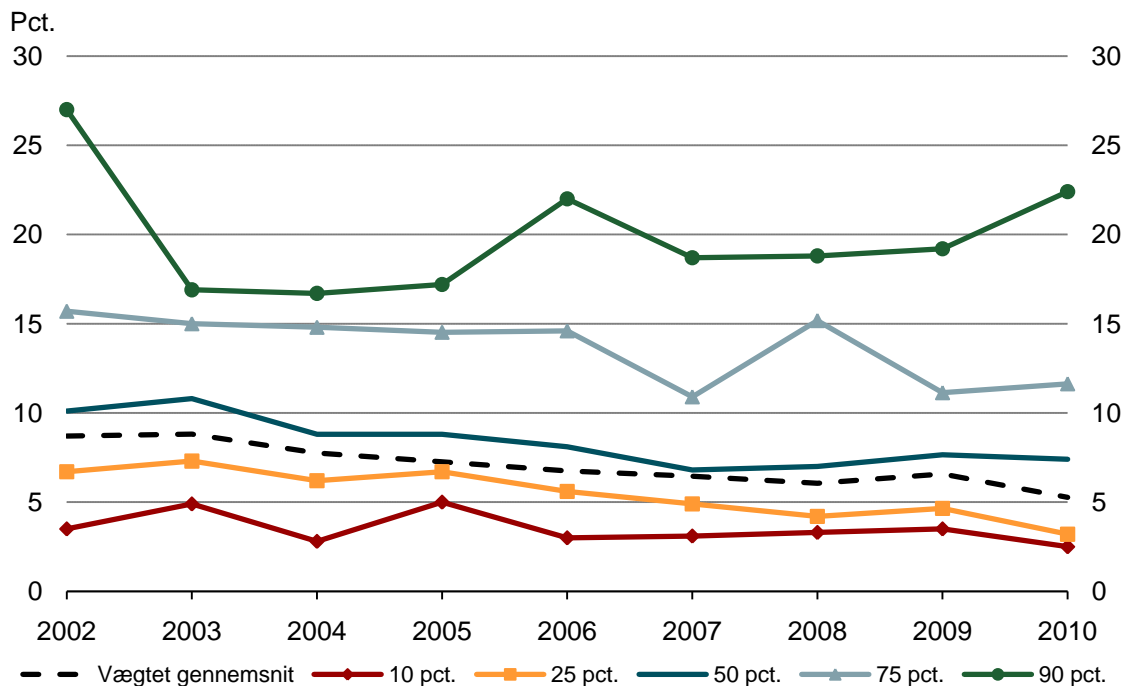
De samlede hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter udgør knap 1.572 mia. kr. ved udgangen af 2010, svarende til en vækst på 10,4 pct. Heraf indgår hensættelser til unit-link kontrakter på godt 259 mia. kr. Unit-link segmentet er hermed i fortsat vækst og markedsandelen i procent af de samlede hensættelser er steget fra 13,5 pct. ved udgangen af 2009 til 16,5 pct. ved udgangen af 2010.

Den samlede værdi af aktiverne er nu på over 1.829 mia. kr., svarende til en vækst på 11 pct. fra ultimo 2009 til ultimo 2010.

Forsikringsmæssige omkostninger

De forsikringsmæssige driftsomkostninger faldt med 5,2 pct. i 2010 til 4,6 mia. kr., hvormed udviklingen i retning af faldende driftsomkostninger, for sektoren under ét, fastholdes.

Figur 1: Omkostningsprocent af præmier for markedsorienterede selskaber

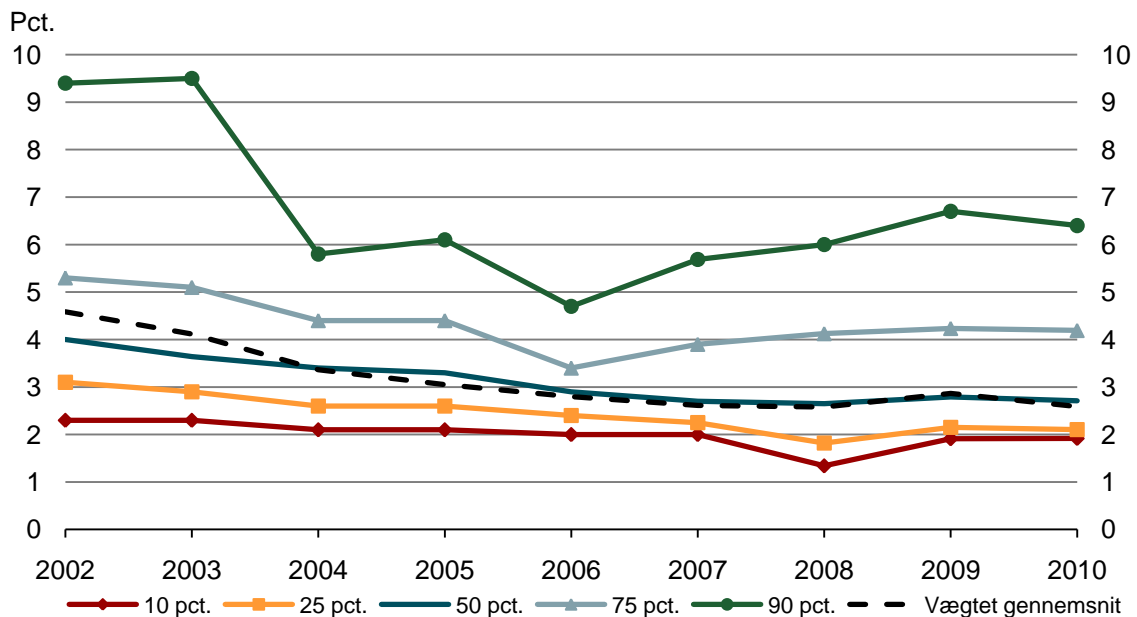

Anm.: Omkostninger i procent af præmieindtægter. Se afsnit 4: Om statistikken vedr. begrebet markedsorientering.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Betragtes henholdsvis den markedsorienterede og den ikke-markedsorienterede del af pensionssektoren jf. figur 1 og figur 2, er der for begge segmenter observeret et fald i den gennemsnitlige omkostningsprocent fra 2009 til 2010 på henholdsvis 1,3 og 0,25 procentpoint.

For de dyreste markedsorienterede selskaber - målt ved 90-pct. fraktilen - er omkostnings-spændet i forhold til den gennemsnitlige omkostningsprocent blevet udvidet i 2010 efter at have ligget stabilt siden 2007, og omkostningsprocenten i de 10 procent dyreste selskaber er nu over 22 procent, jf. figur 1. Omkostningsprocenten for de billigste markedsorienterede selskaber faldt for første gang i flere år fra 2009 til 2010 og spændet op til de dyreste selskaber er hermed forøget fra 16 procentpoint i 2009 til knap 20 procentpoint i 2010.

Figur 2: Omkostningsprocent af præmier for ikke-markedsorient. selskaber

Anm.: Omkostninger i procent af præmieindtægter. Se afsnit 4: Om statistikken vedr. begrebet markedsorientering.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Omkostningsprocenten for de dyreste ikke-markedsorienterede selskaber er faldet en smule fra 2009 til 2010 og bryder dermed den stigende tendens observeret fra 2006 til 2009. For de resterende ikke-markedsorienterede selskaber blev omkostningsprocenten fra 2009 fastholdt i 2010, jf. figur 2.

Pensionshensættelser og garantier

Hensættelser til kontrakter med garantier på mere end 4 pct. udgør fortsat en betydelig andel af de samlede hensættelser for den markedsorienterede del af selskaberne, mens andelen er lavere for den ikke-markedsorienterede del af sektoren, jf. tabel 2.

Betragtet over de seneste tre år, er andelen af hensættelser til kontrakter med høje garantier dog faldet vedvarende og for sektoren under ét udgør andelen af hensættelser til disse kontrakter 33 pct. ved udgangen af 2010, svarende til et samlet fald på 7 procentpoint siden udgangen af 2008.

Andelen af de samlede hensættelser til ingen eller nul-garanti kontrakter er over samme periode steget fra 15 til 24 pct. for den ikke-markedsorienterede del af selskaberne og fra 9 til 14 pct. for den markedsorienterede del af selskaberne.

For selskaberne under ét udgør hensættelser til ingen eller nul-garanti kontrakter 19 pct. af de samlede hensættelser ved udgangen af 2010 mod 12 pct. ved udgangen af 2008.

Tabel 2: Livsforsikringshensættelser fordelt på garantier

Ikke-markedsorienterede selskaber	2008	2009	2010
Ingen garantier eller 0-garantier	15%	20%	24%
Garantier større end 0 pct. til og med 4 pct.	58%	57%	55%
Garantier større end 4 pct.	28%	24%	21%
<i>Alle livsforsikrings-/pensionshensættelser</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
Markedsorienterede selskaber	2008	2009	2010
Ingen garantier eller 0-garantier	9%	12%	14%
Garantier større end 0 pct. til og med 4 pct.	40%	41%	41%
Garantier større end 4 pct.	51%	47%	44%
<i>Alle livsforsikrings-/pensionshensættelser</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
Alle selskaber	2008	2009	2010
Ingen garantier eller 0-garantier	12%	16%	19%
Garantier større end 0 pct. til og med 4 pct.	48%	49%	48%
Garantier større end 4 pct.	40%	36%	33%
<i>Alle livsforsikrings-/pensionshensættelser</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

Anm.: Med en nul-garanti er kunden sikret mod negativt afkast, hvilket ikke er tilfældet, hvis kunden ingen garanti har. Unit-link kontrakter indgår i tabellen under "ingen garantier". Hensættelser til unit-link kontrakter med garantier udgør i 2010 8 pct. af de samlede unit-link hensættelser.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Garantierne har igennem mange år skabt udfordringer for selskaberne blandt andet som følge af et generelt faldende renteniveau og misforholdet mellem varigheden på forpligtelserne overfor kunderne og varigheden på de aktiver selskaberne anvender til at afdække forpligtelserne. Hertil kommer, at garantierne under de kommende Solvens II regler vil blive mødt med et forøget kapitalkrav, hvor selskaber med høje garantiniveauer på livrenter i ældre bestande, i særlig grad vil blive ramt.

Udstedte garantier vedrørende en pensionsordnings forrentning eller ydelser betales helt eller delvis via en såkaldt risikoforretning fra kunderne til egenkapitalen. Garantierne betyder herudover, at det enkelte selskabs investeringsstrategi og risikostyring i høj grad skal tilpasses til forsikringernes garantiniveauer. Garantierne er således ikke uden økonomiske konsekvenser for den enkelte kunde. Hvis der i samme selskab forekommer forsikringsbestande med både høje og lave garantiniveauer, indebærer det en mulighed for, at en opdeling i separate rentegrupper med hver deres investeringsstrategi i højere grad vil tilgodese de enkelte delbestandes økonomiske interesser.

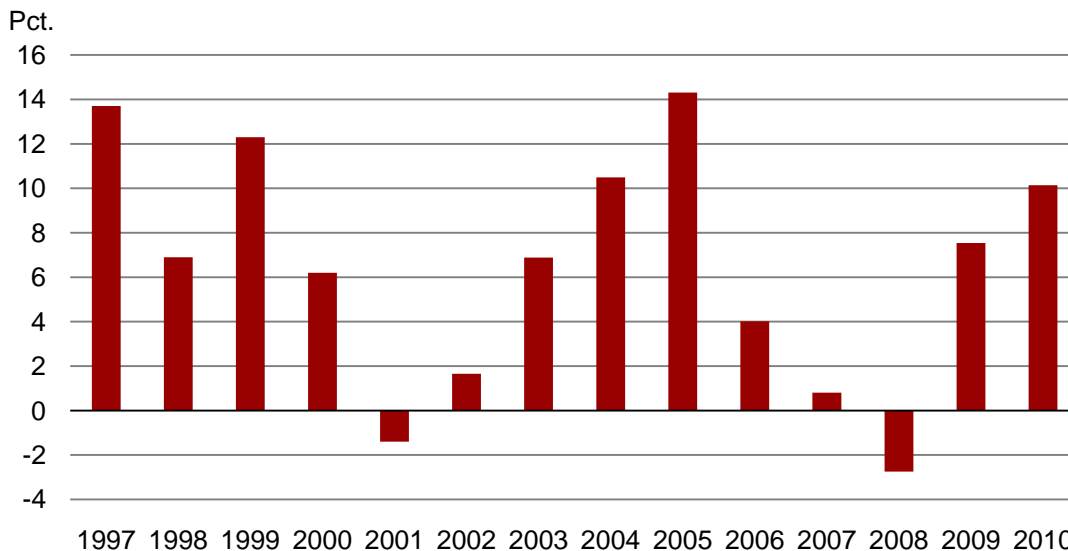
Finanstilsynet har udstedt en ny kontributionsbekendtgørelse med virkning fra 1. januar 2011. Bekendtgørelsen regulerer fordelingen af selskabets overskud indtjent for bonusberettigede forsikringer og fastsætter blandt andet nærmere regler for opdeling af forsikringsbestanden i rentegrupper, defineret ud fra deres garantiniveauer. Opdelingen i rentegrupper har til formål at sikre, at de forskellige garantiniveauer ikke betyder, at der forekommer strukturelle omfordelinger af midler for eksempel fra forsikringer med lave garantiniveauer til forsikringer med høje garantiniveauer.

De fleste forsikringer med høje garantiniveauer er allerede blevet tilbudt omvalg til markedsrenteprodukter eller andre produkter med lavere garanti og højere forventet fremtidigt afkast, og disse omvalg til nye produkter med reduceret garanti vil i de kommende år fortsat blive tilbudt kunderne. På baggrund af de mange udfordringer de høje garantiniveauer fører med sig, er det Finanstilsynets forventning, at den igangværende bevægelse i branchen fra pensionsprodukter med høj garanti til forsikringsprodukter med ingen eller meget begrænset garanti vil fortsætte i de kommende år.

Afkast og placering af aktiver

Sektorens samlede investeringsafkast er præget af en del volatilitet fra år til år, med udsving omkring et gennemsnitligt afkast for hele perioden 1997-2010 på 6,5 procent. Betragtes perioden efter 2008, har den gunstige udvikling på såvel det indenlandske som de udenlandske aktiemarkeder bidraget positivt til afkastet i både 2009 og 2010 jf. figur 3.

Figur 3: Investeringsafkastet i procent siden 1997

Anm.: Som mål for selskabernes forrentning anvendes et ensartet afkastmål, benævnt N1.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Opdeles investeringsafkastet yderligere på de forskellige typer af investeringsaktiver, fastholdes de store gevinster fra 2009 i 2010 jf. appendiks 2.

Betragtes investeringsafkastet for henholdsvis den markedsorienterede og den ikke-markedsorienterede del af selskaberne, kan der konstateres betydelige forskelle på spredningen i investeringsafkastet jf. appendiks 2.

Blandt de markedsorienterede selskaber skiller særligt et enkelt selskab sig ud med et investeringsafkast på 44 pct., hvilket adskiller sig markant fra segmentets gennemsnitlige afkast i 2010 på 7,5 pct. De ikke-markedsorienterede selskaber er kendetegnet af en væsentlig mindre spredning, med afvigelse i henholdsvis top og bund fra det segmenterede gennemsnit på 12,8 procent, på henholdsvis 5,3 og -8,3 procentpoint.

Generelt har de ikke-markedsorienterede selskaber styrket deres investeringsafkast fra 2009 til 2010 og 23 ud af i alt 34 selskaber i segmentet – svarende til 67 pct. (uvægtet) – har forbedret investeringsafkastet i 2010. Tilsvarende har 6 ud af i alt 21 markedsorienterede selskaber – svarende til 29 pct. (uvægtet) – formået at forbedre afkastet fra 2009 til 2010 jf. appendiks 2.

3. Risici

Solvens II

De danske livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskassers gældende kapitalkrav er defineret som det største af fire kapitalkrav:³

- Det beregnede solvenskrav (Solvens I)
- Minimumskapitalkravet
- Det individuelle solvensbehov (Det risikobaserede kapitalkrav)⁴
- Solvenskrav fastsat af Finanstilsynet⁵

Samlet set er kapitalkravet ultimo 2010 for livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser øget med over 17,6 pct. i forhold til ultimo 2009. For 19 selskabers vedkommende var det gældende kapitalkrav ultimo 2010, det beregnede solvenskrav.

Det samlede kapitalkrav for disse selskaber udgjorde 37,61 mia. kr. – en stigning på 15 pct. i forhold til året før jf. tabel 3.

³ For en mere detaljeret beskrivelse af kapitalkravene, se 'Livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser - Markedsudvikling 2009'.

⁴ Af vejledningen om opgørelse af individuelt solvensbehov fremgår det, at selskaberne skal have en basiskapital, der kan modstå tab, der er så store, at de med statistisk sandsynlighed kun vil opstå hvert 200 år.

⁵ Fastsat efter FIL §126, stk. 9. Denne mulighed har ultimo 2010 ikke fundet anvendelse.

Tabel 3: Fordelingen af det gældende kapitalkrav ultimo 2010

	2007	2008	2009	2010	Vækst p.a. pct.	
					2007-2010	2009-2010
<i>Mia.kr.</i>						
Det beregnede solvenskrav	30,49	33,02	32,71	37,61	23,3	15,0
Minimumskapitalkravet	0,05	0,07	0,02	0,08	59,7	219,7
Det individuelle solvensbehov	21,90	19,67	19,08	23,25	6,2	21,9
I alt	52,43	52,75	51,81	60,93	16,2	17,6

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

I alt 29 selskaber havde ultimo 2010 det individuelle solvensbehov som det gældende kapitalkrav. Kapitalkravet for disse selskaber udgjorde 23,25 mia.kr. – en stigning på knapt 22 pct. i forhold til ultimo 2009.

Kun tre selskaber havde ultimo 2010 minimumskapitalkravet som det gældende kapitalkrav.

Med Solvens II regleres ikrafttrædelse 1. januar 2013, overgår selskaberne til udelukkende at anvende en risikobaseret solvensopgørelse forstået på den måde, at de enkelte selskabers kapitalkrav kommer til at afhænge af de risici selskaberne påtager sig.

Tabel 4: Det individuelle solvensbehov vs. QIS5 kapitalkravet

	2007	2008	2009	2010	Vækst p.a. pct.	
					2007-2010	2009-2010
<i>Mia.kr.</i>						
QIS 5	-	-	62,71	-		
Det individuelle solvensbehov	31,65	36,59	35,10	47,38	49,7	35,0

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

I efteråret 2010 deltog samtlige danske livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser i en prøveberegning på disse kapitalkrav – den såkaldte QIS5-undersøgelse (Quantitative Impact Study).

Det samlede kapitalkrav i QIS5 øvelsen er for de danske selskabers vedkommende 62,71 mia. kr.⁶ Til sammenligning udgjorde det individuelle solvensbehov ultimo 2009 35,10 mia. kr. Ved indførelsen af det individuelle solvensbehov ultimo 2007 blev det opgjort til 31,65 mia. kr., og dette er ultimo 2010 steget til 47,38 mia. kr. – en stigning på knapt 50 pct. Udviklingen fra 2009 til 2010 antyder, at QIS5 har haft en betydning for selskabets opgørelse af det individuelle solvensbehov.

⁶ For yderligere detaljer vedrørende de danske QIS 5 resultater, se publikationen 'QIS5 resultater for livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser' på Finanstilsynets hjemmeside www.finanstilsynet.dk

Risici – omfang og typer

Når der kigges på den samlede risikoeksponering, viser QIS5 undersøgelsen, at den samlede risikoeksponering ville have været 251,1 mia. kr. såfremt Solvens II var trådt i kraft, jf. tabel 5. Selskabernes samlede risikoeksponering ultimo 2010 er opgjort til 177 mia. kr., hvilket er en stigning på godt 30 pct. i forhold til året før.

Tabel 5: Selskabernes samlede risikoeksponering ultimo 2010

	2009	QIS5	2010	2009-2010	2009	QIS5	2010
<i>Mia.kr.</i>				<i>Vækst p.a. (pct.)</i>	<i>Andel (pct.)</i>		
Forsikringsrisici	23,8	98,8	28,1	18,1	17,5	39,4	15,9
Markedsrisici	98,2	198,8	134,0	36,5	72,4	79,2	75,7
Øvr. Risici	18,2	6,6	22,3	22,6	13,4	2,6	12,6
Overordnet diversifikation	-4,5	-53,2	-7,5	67,0	-3,3	-21,2	-4,2
Samlet risikoeksponering	135,7	251,1	177,0	30,4	100,0	100,0	100,0

Anm.: Der er ved opgørelsen af de forskellige hovedtyper af risici fratrukket diversifikation mellem de undertyper, der indgår i de enkelte hovedtyper, eksempelvis diversifikation mellem aktie- og renterisiko i markedsrisikomodulet. 2009-tallene afviger fra sidste års artikel, da tallene er låste - dvs. tager udgangspunkt i de institutter, der eksisterede ultimo 2010. 'Øvr. risici' består af modpartsrisici og forsikringsrisici på syge og ulykkesforsikring.

Den samlede risikoeksponering angiver den beregnede bruttorisiko, dvs. før reduktion af buffere (PAL skat og forsikringstagernes bonuspotentialer).

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Kigges der nærmere på den største risikotype - markedsrisici - er der ultimo 2010 beregnet 134 mia. kr. mod 98,2 mia. kr. ultimo 2009, det svarer til en vækst på godt 36 pct. Til sammenligning var den samlede markedsrisikoeksponering under QIS5 198,8 mia. kr. jf. tabel 6 nedenfor.

Tabel 6: Specifikation af markedsrisici ultimo 2010

<i>Risikotype</i>	2009	QIS5	2010	2009-2010	2009	QIS5	2010
<i>Mia.kr.</i>				<i>Vækst p.a. (pct.)</i>	<i>Andel (pct.)</i>		
Renterisiko	24,0	85,0	35,4	47,9	24,4	42,8	26,4
Aktierisiko	54,7	74,5	76,2	39,3	55,7	37,5	56,8
Ejendomsrisici	14,1	23,7	14,6	4,2	14,3	11,9	10,9
Valutarisiko	5,7	18,9	12,5	120,8	5,8	9,5	9,3
Andre Risici	10,6	57,2	10,1	-4,7	10,8	28,8	7,5
Diversifikation	-10,7	-60,5	-14,8	38,1	-10,9	-30,4	-11,0
Markedsrisici i alt	98,2	198,8	134,0	36,5	100,0	100,0	100,0

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

For så vidt angår forsikringsrisici, er det individuelle solvensbehov vokset med godt 4 mia. kr. til 28,1 mia. kr. i forhold til ultimo 2009, men der er stadig langt op til de 98,8 mia. kr. som var det QIS5-opgjorte forsikringsrisici. I 2009 udgjorde forsikringsrisici 18 pct. af de samlede risici. Ultimo 2010 var denne andel faldet til 16 pct.

Kundernes kapitalbuffere

Størrelsen af de samlede bonuspotentialer, der kan anvendes til at dække tab har stor betydning for hvor hårdt selskaberne bliver ramt af en negativ markedsudvikling. I tabel 7 ses udviklingen i de danske livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskassers bonuspotentialer der kan anvendes til at dække tab. Samlet set er der i år godt 4 pct. mere på kiste-bunden end der var ultimo 2009, svarende til knapt 9 mia. kr.

Tabel 7: Udvikling i bonuspotentialer, der kan anvendes til at dække tab

	2007	2008	2009	2010	2007-2010	2009-2010
<i>Mia.kr.</i>					Vækst p.a.	
Kollektivt bonuspotentiale (KB)	79,3	11,8	26,0	46,8	-40,9%	80,2%
Bonuspotentiale på fripolicydelser (BFY)	165,6	142,4	174,1	162,1	-2,1%	-6,9%
Dækning i alt	244,9	154,1	200,0	208,9	-14,7%	4,4%

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Foruden bonuspotentialerne har sektoren et samlet skatteaktiv på ca. 16 mia.kr. Hovedparten af dette er PAL-skatteaktiver, dvs. en skattemæssig kompensation for de tab, selskaberne havde på investeringer i 2008.

Boks 1: Finanstilsynets nye levetidsmodel for livsforsikring

Hidtil har livsforsikringselskaber og pensionskasser haft stor metodefrihed til at estimere dødeligheden i bestanden, som er en afgørende parameter for størrelsen af hensættelserne. Finanstilsynet har dog konstateret, at der er store ubegrundede forskelle på de anmeldte dødeligheder. Forskellene skyldes, at mange selskaber har anvendt for simple statistiske modeller på et for ringe datamateriale, og derudover er analyserne ikke blevet opdateret ofte nok, i en tid, hvor dødeligheden i befolkningen har udviklet sig meget hurtigt.

Finanstilsynet har derfor pr. 1.januar 2011 fastsat benchmarks både for den observerede nuværende dødelighed, og for de forventede fremtidige levetidsforbedringer, der kan anvendes som sammenligningsgrundlag i Finanstilsynets vurdering af, om selskabernes anmeldte dødeligheder er rimelige. Formålet er for det første at sikre, at selskaberne har tilstrækkelige hensættelser set i forhold til deres forpligtelser, og for det andet at udligne ubegrundede forskelle i selskabernes levetidsforudsætninger. Det vil skabe lige konkurrencevilkår for branchen. Den nye tilsynsmodel vil sikre, at de forsikrede som gruppe selv sparer op til deres egne pensioner.

Finanstilsynets benchmark for den observerede nuværende dødelighed er fastsat ud fra en samlet population bestående af ca. 1,7 mio. danskere, der er dækket af livsforsikring. Benchmarket for de forventede levetidsforbedringer er fastsat ud fra udviklingen i den danske befolkning i de sidste 30 år. Nedenstående tabel viser den forventede levetid for 2011 ifølge Finanstilsynets benchmark:

Forventet levetid	0-årig	30-årig	60-årig	80-årig
Kvinder	88,6 år	87,1 år	86,6 år	90,1 år
Mænd	86,6 år	84,8 år	83,9 år	88,2 år

Selskaberne har fortsat mulighed for at anmelde dødeligheder der adskiller sig fra det fastsatte benchmark, hvis selskabet statistisk kan dokumentere konkrete forskelle mellem dødeligheden i benchmark og i bestanden. Selskaberne skal redegøre for hvordan bestandens dødelighed forholder sig til benchmark senest 1. juli 2011.

4. Om statistikken

I beregningen af det vægtede gennemsnit indgår de virksomheder, der var på markedet det pågældende år.

8 unit link selskaber er udeladt af beregningen af afkast-nøgletallet, fordi deres forrentningsprofil adskiller sig fra den øvrige del af branchen. Som vægt for de enkelte selskaber er anvendt den totale balancesum fratrukket hensættelser til unit-link kontrakter.

For nøgletallet *omkostningsprocent af præmier*, er den samlede præmiesum anvendt som vægt. For nøgletallene *omkostningsprocent af hensættelser*, *omkostningsresultatet* og *forsikringsrisikoresultat* er livsforsikringshensættelser tillagt hensættelser for unit-link forsikringer anvendt som vægt. Endelig er antallet af forsikrede anvendt som vægt i beregningen af omkostninger pr. forsikret.

For 2010 har 2 selskaber særlige bonushensættelser af type A. Forrentning af særlige bonushensættelser på type B er baseret på 19 observationer. Forrentning af medlemskonti før skat er baseret på 3 observationer. Forrentning af ansvarlig lånekapital før skat er baseret på 11 observationer.

Bonushensættelser af type B, samt medlemskonti kan indregnes i kernekapitalen, mens type A kan medregnes i den supplerende kapital.

Bonusgrad, kundekapital, egenkapital og overdækningsgrad sættes alle i forhold til summen af de retrospektive hensættelser.

Bonusgrad: Kollektivt bonuspotentiale målt i forhold til de retrospektive hensættelser (værdien af forsikringstagernes depoter). Nøgletallet viser i kombination med overdækningsgraden selskabets evne til at modstå negative svingninger på de finansielle markeder.

Forventede fremtidige levetidsforbedringer: De forventede fremtidige levetidsforbedringer er sammen med den observerede nuværende dødelighed afgørende for værdien af en forsikringsforpligtelse, hvor udbetalingen afhænger af om den forsikrede er i live. Selskaberne skal anmelde forventninger til fremtidige forbedringer til Finanstilsynet.

Kapitalgrundlag (Basiskapitalen): De midler der kan anvendes til at dække kapitalkravet.

Kapitalkrav: Den største værdi af enten minimumskapitalkravet eller det beregnede kapitalkrav.

Kollektivt bonuspotentiale: Vedrører gennemsnitsrenteprodukter. Reserve, som udgør en stødpude, der sikrer en jævn bonustilskrivning over årene. I gode år forøges reserven, mens reserven i år med mindre gode resultater anvendes til at opretholde en jævn bonustilskrivning.

Kontribution: At kontribuere betyder 'at bidrage til'. Overskud eller underskud skal fordeles i forhold til, hvem der har bidraget. Kontributionsprincippet bruges, både når overskud eller

underskud skal fordeles mellem kunderne og virksomheden, og når det skal fordeles mellem de enkelte kunder. Hvis en kunde får mere end sin kontributionsmæssige andel – det vil sige mere end kunden har bidraget til – er kontributionsprincippet ikke overholdt.

Kundernes Kapitalbuffere: Måles ved Bonusgraden og angiver de kundemidler der kan bruges til at dække tab (kollektivt bonuspotentiale). Udover kundernes kapitalbuffere indgår også selskabets kapitalbuffer (målt ved overdækningsgraden) i selskabets evne til at modstå negative svingninger på de finansielle markeder.

Observerede nuværende dødelighed: Den nuværende dødelighed i en forsikringsbestand, som selskaberne skal måle og anmelde til Finanstilsynet. Den observerede nuværende dødelighed er sammen med de forventede fremtidige levetidsforbedringer selskabets levetidsforudsætninger afgørende for værdien af en forsikringsforpligtelse, hvor udbetalingen afhænger af om den forsikrede er i live.

Overdækningsgrad: Overdækning (basiskapital fratrukket kapitalkrav) målt i forhold til summen af de retrospektive hensættelser (værdien af forsikringstagernes depoter). Nøgletallet viser i kombination med bonusgraden evnen til at modstå svinger på de finansielle markeder.

Risikoeksponering: Kvantitativ opgørelse af selskabets risici. Risikoeksponeringen opsplittes på risikotyper fx markedsrisici og forsikringsrisici. Forsikringsrisici kan igen opdeles i fx risiko for forlænget levetid og invaliditetsrisici. Et selskab med livrenter vil særligt have en risikoeksponering overfor levetidsrisici.

Solvensdækning: Forholdet mellem selskabets opgjorte kapital (basiskapitalen) og kapitalkravet. Lovkravet er en solvensdækning på mindst 1.

Markedssegmentering

Selskaberne i artiklen er segmenteret efter, hvorvidt de er markedsorienterede eller ej. Den markedsorienterede eller kommercielle del af markedet for livs- og pensionsforsikring omfatter de individuelle ordninger samt de arbejdsmarkedsrelaterede ordninger, som er aftalt på den enkelte virksomhed. I relation til førstnævnte ordninger har den enkelte pensionskunde mulighed for at vælge pensionsudbyder, og i relation til sidstnævnte har den enkelte virksomhed mulighed for at vælge pensionsudbyder. De markedsorienterede selskaber (21 i alt) er alle livsforsikringsselskaber, men der findes livsforsikringsselskaber, der ikke er markedsorienterede.

Ikke-markedsorienterede selskaber (34 i alt) er enten forsikringsselskaber eller tværgående kasser, hvor medlemskab og dermed pensionsopsparing er tvungen, typisk overenskomstbestemt⁷. Alle tværgående pensionskasser er i denne kategori.

Livsforsikringsselskaber er kendetegnet ved, at de kun må sælge livsforsikringer eller tilsvarende produkter. Der var i alt 31 livsforsikringsselskaber ved udgangen af 2010, og de

⁷ I internationale analyser opfattes de overenskomstbaseret pensionsordninger som frivillige, fordi de er aftalt mellem frie aftaleparter, fx BUPL og KL og er ikke baseret på lovgivning. Det system omtales ofte som den danske model.

administrerer 45,5 pct. af den opsparingsbaserede pensionsformue i Danmark jf. appendiks 4. Tværgående pensionskasser dækker typisk ansatte inden for en bestemt branche eller med en bestemt uddannelse. Ofte er arbejdsgiverne også repræsenteret. Der var i alt 24 tværgående pensionskasser i Danmark ved slutningen af 2010.

I appendiks 4 findes en tabel over den samlede pensionsopsparing i Danmark, heri indgår også pengeinstitutterne og firmapensionskasser. Pengeinstitutterne tilbyder pensionsopsparing via kapital- og ratepensioner m.v. Pensionen placeres på en konto enten kontant, som puljeindlån eller i særskilt depot. Endeligt har pengeinstitutterne også enkelte arbejdsmarkedspensioner. For enkelte ordninger er det muligt hæve beløb før tid på samme måde som er tilfældet med SP. Det drejer sig først og fremmest om selvpensionskonti. Det samlede indestående på selvpensionskonti var ultimo 2010 på knap 2,44 mia. kr.

Firmapensionskasser er pensionskasser, hvor kun de ansatte i et specifikt firma kan blive medlemmer. Disse spiller kun en lille rolle i det danske pensionssystem. I en række andre europæiske lande indtager firmapensionskasserne (IORP's) derimod en vigtig rolle, det gælder f.eks. i Holland, Storbritannien og Tyskland. Denne artikel behandler ikke firmapensionskasser. De behandles i en særskilt markedsudviklingsartikel.

På Finanstilsynets hjemmeside – www.finanstilsynet.dk – findes tal for de enkelte selskaber.

5. Appendiks

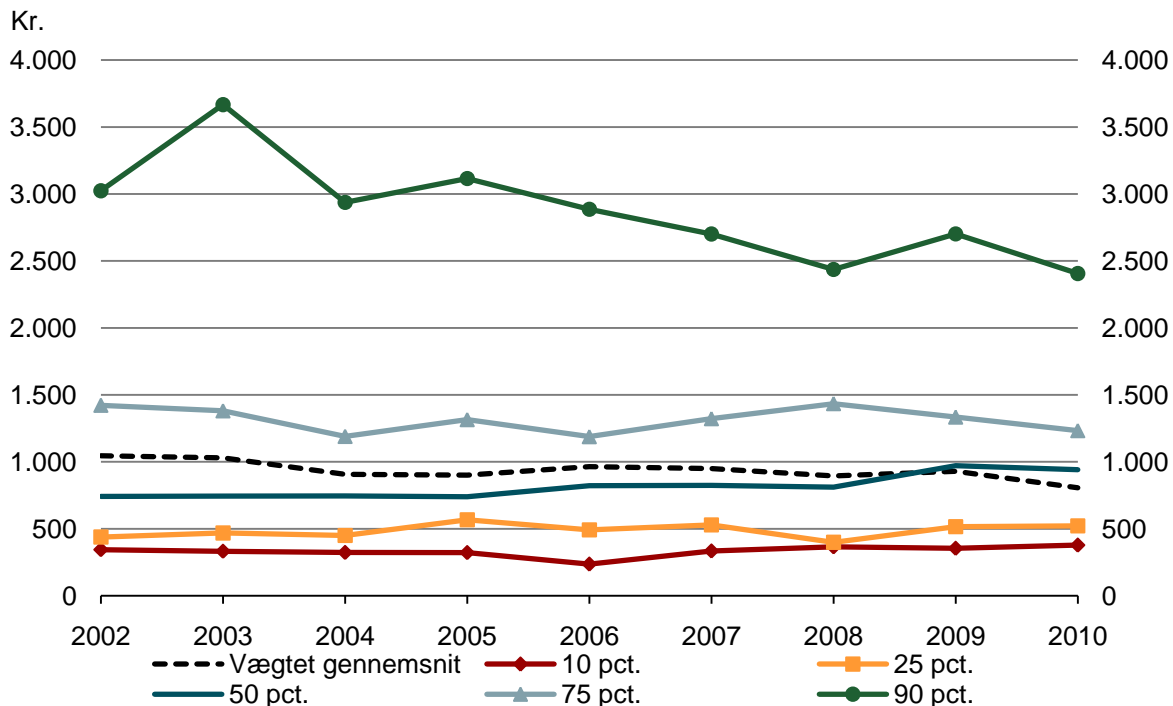
Appendiks 1: Nøgletal for alle livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser

Pct.	Vægtet gennemsnit		2010	
	2009	2010	25 pct. fraktil	75 pct. fraktil
Afkast før pensionsafkastskat	7,5%	10,1%	7,6%	13,1%
Afkast efter pensionsafkastskat	6,5%	8,8%	6,7%	11,2%
Omkostningsprocent af præmier	4,7%	4,0%	2,2%	7,0%
Omkostningsprocent af hensættelser	0,4%	0,3%	0,2%	0,9%
Omkostninger pr. forsikret (kr.)	929	806	522	1233
Omkostningsresultat	-0,003%	0,049%	-0,1%	0,1%
Forsikringsrisikoresultat/risikoresultat	0,3%	0,2%	0,0%	0,4%
Bonusgrad	2,9%	4,9%	2,7%	7,0%
Kundekapitalgrad	4,2%	4,5%	0,6%	5,6%
Ejer-/egenkapitalgrad	10,7%	11,6%	10,5%	29,6%
Overdækningsgrad	7,9%	8,7%	6,0%	22,3%
Solvensdækning	2,9	3,0	1,8	6,4
Egenkapitalforrentning før skat	11,3%	19,8%	6,9%	25,5%
Egenkapitalforrentning efter skat	9,3%	18,0%	5,9%	20,5%
Forrentning af kundernes midler efter omkostninger før skat	7,1%	8,2%	6,4%	10,3%
Forrentning af medlemskonti før skat	7,9%	5,5%	-1,7%	18,5%
Forrentning af ansvarlig lånekapital før skat	3,5%	4,4%	2,9%	8,9%
Forrentning af særlige bonushensættelser af type A før skat	10,8%	8,5%	4,0%	15,4%
Forrentning af særlige bonushensættelser af type B før skat	9,3%	11,2%	10,0%	15,2%

Anm.: De ovennævnte standard-nøgletal udarbejdes for hvert selskab, og som kan findes på finanstilsynets hjemmeside. For en fyldestgørende beskrivelse af konstruktionen af nøgletallene henvises til Bilag 9 i seneste "Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser".

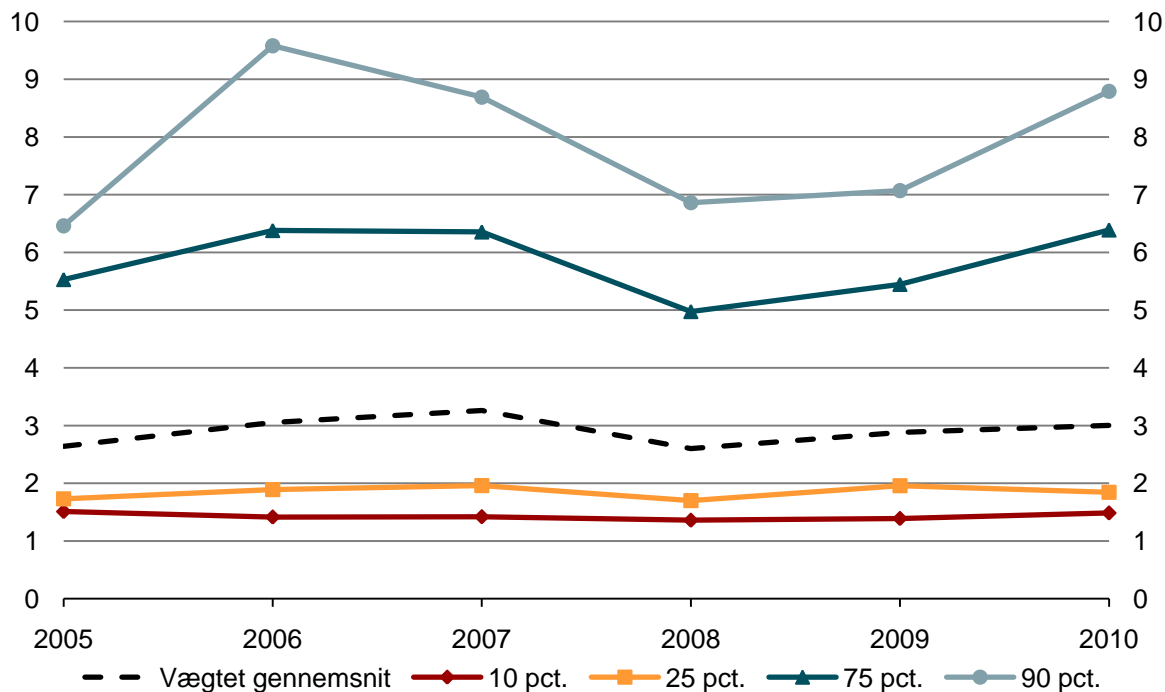
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Figur A1: Omkostninger pr. forsikret - samtlige selskaber i 2010, hele kroner

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Figur A2: Selskabernes solvensdækning 2005 - 2010

Anm.: Solvensoverdækningen er i figuren baseret på kapitalkravet. Nøgletallet solvensdækning angiver det antal gange basiskapitalen (selskabets faktiske kapital) er større end kapitalkravet.

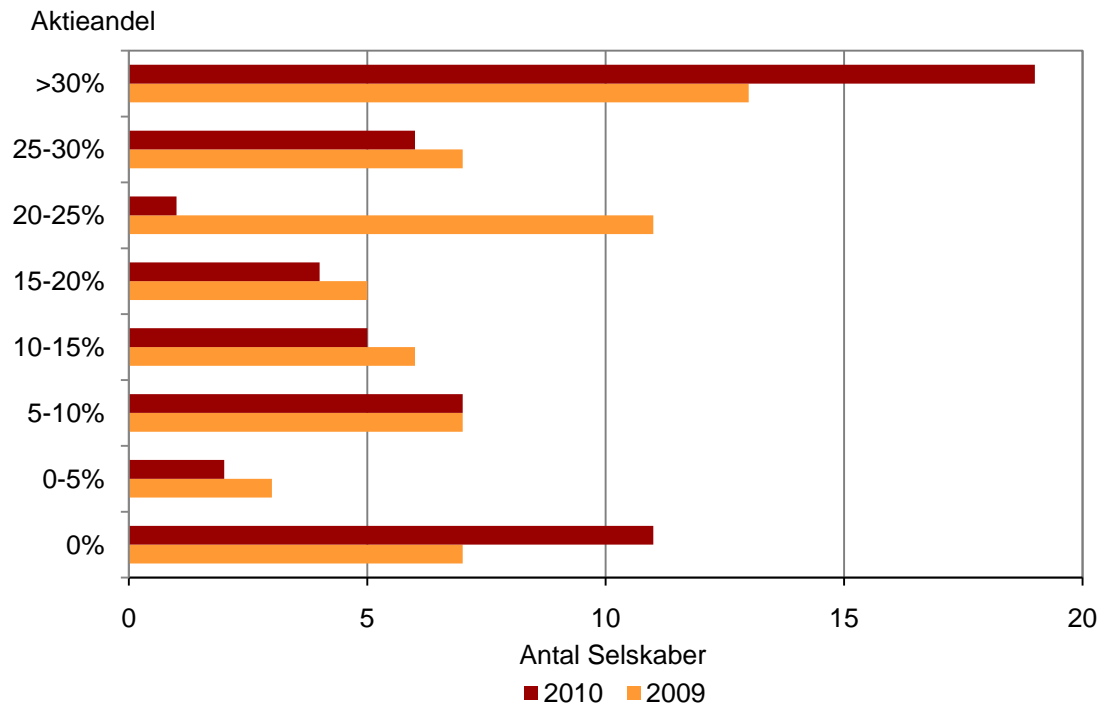
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Appendiks 2: Investeringsafkastet i 2009 og 2010

<i>Pct.</i>	Afkast - pct. p.a.		Andel - pct.	
	2009	2010	2009	2010
Grunde og bygninger, der er direkte ejet	-0,65	1,91	1,81	1,48
Ejendomsaktieselskaber	-2,21	5,85	5,69	5,67
Grunde og bygninger i alt	-1,46	5,28	7,50	7,16
Andre dattervirksomheder	8,44	10,70	0,86	0,38
Bøtnoterede danske aktier	39,54	32,29	2,16	2,39
Unoterede danske kapitalandele	5,76	45,29	0,99	1,22
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	27,49	17,65	11,04	12,71
Unoterede udenlandske kapitalandele	-3,97	15,61	2,92	3,67
Kapitalandele i alt	20,31	20,23	17,11	19,99
Statsobligationer (zone A)	1,95	7,76	14,72	18,48
Realkreditobligationer	7,76	5,71	34,35	29,22
Indeksobligationer	8,99	6,58	5,17	4,46
Kreditobligationer investment grade	13,17	6,39	6,36	5,82
Kredit non inv. grade + emerging obligationer	33,15	14,46	6,78	7,15
Andre obligationer	8,63	2,98	1,16	2,38
Obligationer i alt	9,59	7,01	68,53	67,53
Pantsikrede udlån	5,94	4,22	0,01	0,00
Øvrige finansielle investeringsaktiver	3,52	1,66	4,13	2,37
Afledte finansielle instrumenter til sikring	-19,81	52,51	1,86	2,57

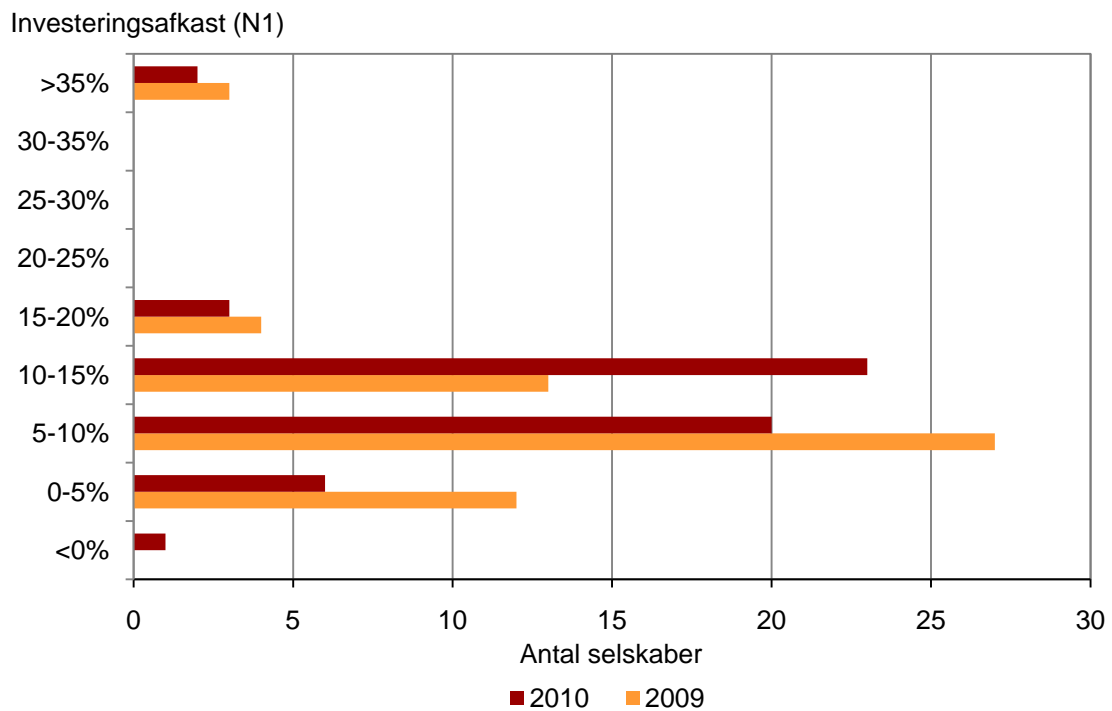
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Figur A3: Aktieandel i selskaberne i 2009 og 2010, antal selskaber

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

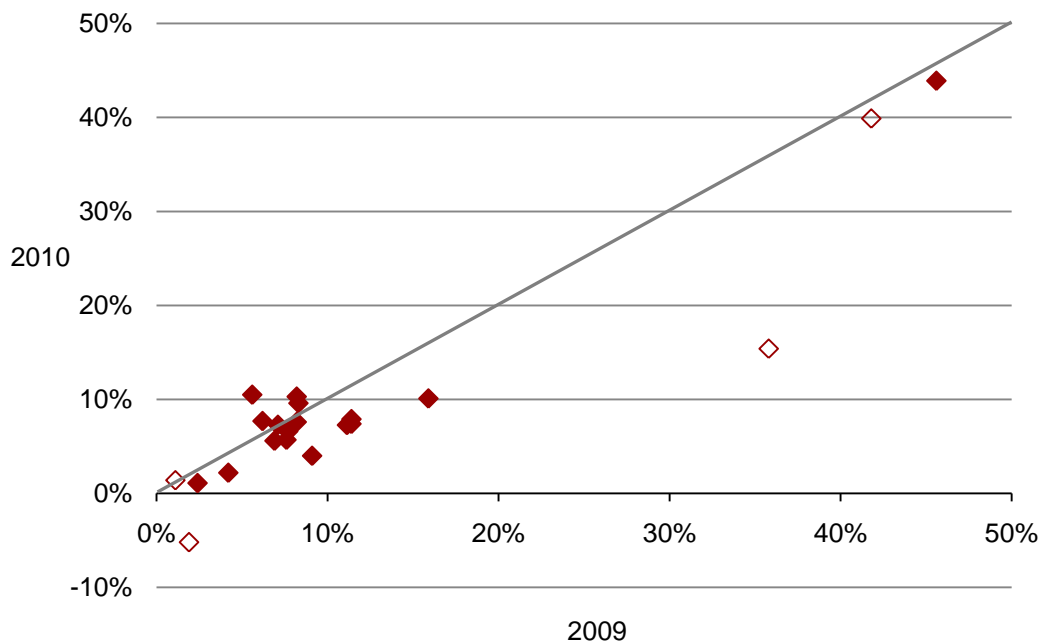
Figur A4: Investeringsafkast i selskaberne i 2009 og 2010, antal selskaber

Anm.: N1 er brugt som mål for afkastet.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

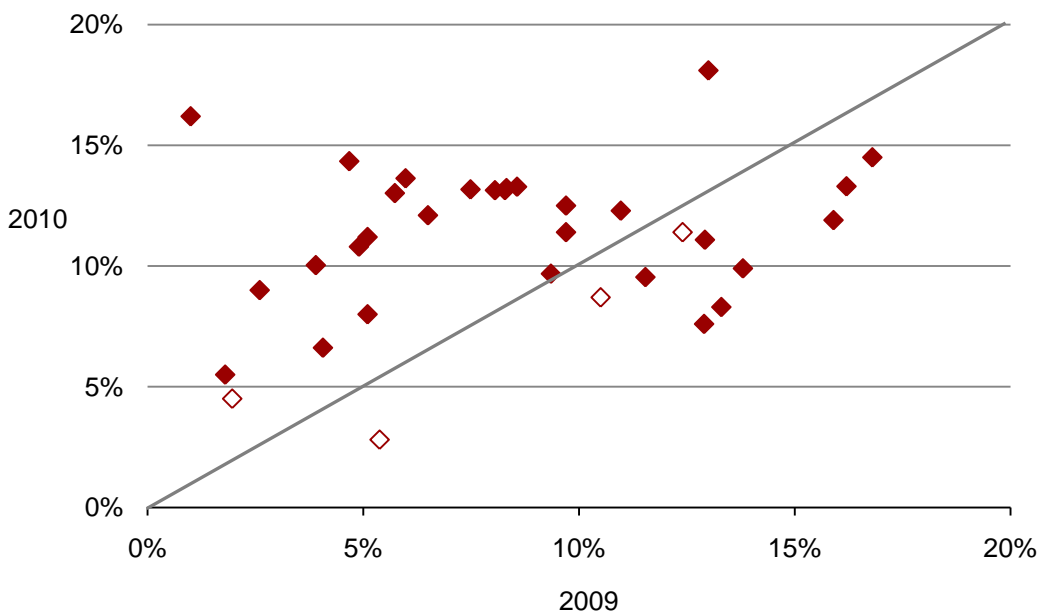
Figur A5: Investeringsafkast 2009 og 2010, markedsorienterede selskaber

Anm.: N1 er brugt som mål for afkastet. Unit-link selskaber er markeret uden udfyldning. Et selskab der placerer sig på 45 graders linjen har præsteret samme afkast i 2010 som i 2009. Et selskab der placerer sig over linjen har præsteret et bedre afkast i 2010 sammenlignet med 2009. Et selskab der placerer sig under linjen har præsteret et ringere resultat i 2010 sammenlignet med 2009.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Figur A6: Investeringsafkast 2009 og 2010, ikke-markedsorienterede selskaber

Anm.: N1 er brugt som mål for afkastet. Unit-link selskaber er markeret uden udfyldning. Et selskab der placerer sig på 45 graders linjen har præsteret samme afkast i 2010 som i 2009. Et selskab der placerer sig over linjen har præsteret et bedre afkast i 2010 sammenlignet med 2009. Et selskab der placerer sig under linjen har præsteret et ringere resultat i 2010 sammenlignet med 2009.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Appendiks 3: Markedskoncentration efter segmentering

Tabel A1: De største selskaber, ikke – segmenteret

Top 5 (Bruttopræmier og balance 2010)	Mio.kr.				Pct.			
	Bruttopræmier		Balancesum		Bruttopræmier		Balancesum	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
PFA (*)	15.411	18.512	251.796	277.667	14,9	16,6	15,3	15,2
Danica (*)	15.370	15.211	249.695	262.428	14,9	13,7	15,2	14,3
Nordea (*)	8.895	9.464	137.463	149.736	8,6	8,5	8,3	8,2
Kommuneforsikring (*)	7.081	7.323	129.859	147.523	6,9	6,6	7,9	8,1
PensionDanmark (*)	10.309	10.369	88.343	105.925	10,0	9,3	5,4	5,8
<i>I alt</i>	<i>57.066</i>	<i>60.879</i>	<i>857.155</i>	<i>943.279</i>	<i>55,3</i>	<i>54,7</i>	<i>52,0</i>	<i>51,6</i>
Alle selskaber	103.278	111.247	1.647.960	1.829.462	100,0	100,0	100,0	100,0

Anm.: (*) betyder, at en koncerndefinition er anvendt. I appendiks 4 fremgår, hvilke selskaber de enkelte koncerner udgøres af.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Tabel A2: De største selskaber, segmenteret

Markedsorienterede Top 5	Bruttopræmie		Ikke - markedsorienterede Top 5	Bruttopræmier	
Pct.	2009	2010		2009	2010
PFA Pension (*)	27,2	29,8	PensionDanmark	20,3	19,6
Danica Pension (*)	29,3	26,1	Sampension KP	13,9	13,8
Nordea Pension (*)	17,0	16,2	Industriens Pension	11,7	11,7
AP Pension (*)	6,7	8,6	Pen-Sam	8,4	8,3
SEB (*)	7,6	7,3	Lærernes Pension	7,3	7,5
<i>I alt</i>	<i>87,8</i>	<i>88,1</i>	<i>I alt</i>	<i>61,5</i>	<i>61,0</i>
Alle markedsorienterede selskaber	100,0	100,0	Alle ikke-markedsorienterede selskaber	100,0	100,0

Anm.: Funktionærpension trukket ud af PFA koncernens samlede bruttopræmier, da Funktionærpension ikke er markedsorienteret.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Appendiks 4: Den opsparingsbaserede pensionsformue i Danmark 2006 - 2010

<i>Mia. kr.</i>	2006	2007	2008	2009	2010	Vækst p.a	
						2006 - 2010	Andel 2010
Livsforsikringsselskaber	813	850	910	996	1.092	7,66%	46%
Tværgående pensionskasser	313	320	329	354	382	5,09%	16%
Pengeinstitutter	347	376	309	379	407	4,07%	17%
Firmapensionskasser	-	-	36	36	38	-	2%
ATP, LD	416	408	456	420	478	3,56%	20%
I alt	1.889	1.954	2.040	2.186	2.398	6,14%	100%

Anm.: For pengeinstitutter er pensionsformuen opgjort som summen af følgende konti/depoter: Indeksonti, kapitalpensionsonti, selvpensioneringsonti, ratepensionsonti, kapitalpensionsdepoter, rate-pensionsdepoter og selvpensioneringsdepoter. For de øvrige selskabstyper er livsforsikrings- og pensionshensættelser anvendt inklusiv hensættelser til unit-link kontrakter. Denne opgørelsesmetode adskiller sig fra tidligere år og afspejler i højere grad de bagvedliggende livsforsikrings- og pensionsforpligtelser.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Appendiks 5: Oversigt over selskaber i artiklen ultimo 2010

	Reg. nr.	Navn	Aktiver mia. kr.	Type	M.O.
Danica:	62973	Danica Pension	262,43	LIV A/S	Ja
Nordea:	62983	Nordea Liv & Pension	149,74	LIV A/S	Ja
	62965	PFA Pension	265,69	LIV A/S	Ja
PFA:	62981	Funktionær Pension	11,50	LIV A/S	Nej
	63021	PFA Soraarnej	0,48	LIV A/S	Ja
	62518	SEB Pensionsforsikring A/S	69,00	LIV A/S	Ja
SEB:	63013	Forsikringselskabet SEB Link A/S	10,56	LIV A/S	Ja
	63001	Forsikringselskabet SEB Liv III A/S	3,31	LIV A/S	Ja
	62908	Skandia	9,21	LIV A/S	Ja
Skandia:	63014	Skandia Link	7,84	LIV A/S	Ja
	63028	Skandia Livsforsikring A	4,05	LIV A/S	Ja
	63016	Topdanmark Livsforsikring A/S	21,98	LIV A/S	Ja
	63026	Topdanmark Livsforsikring V A/S	12,47	LIV A/S	Ja
Topdanmark:	63025	Topdanmark Link Livsforsikring A/S	4,01	LIV A/S	Ja
	63018	Topdanmark Livsforsikring II A/S	2,47	LIV A/S	Ja
	63020	Topdanmark Livsforsikring III A/S	0,59	LIV A/S	Ja
	63022	Nykredit Livsforsikring A/S	0,49	LIV A/S	Ja
Øvrige selskaber i markedsudviklingsartiklen					
	Reg. nr.				
	62548	Sampension KP	147,52	LIV A/S	Nej
	62997	PensionDanmark	105,92	LIV A/S	Nej
	62992	Industriens Pensionsforsikring	93,97	LIV A/S	Nej
	70814	MP Pension	67,29	TPK	Nej
	70857	Pensionskassen for Sygeplejersker	62,82	TPK	Nej
	71071	Lægernes Pensionskasse	56,54	TPK	Nej
	62972	PenSam Liv	49,98	LIV A/S	Nej
	63010	AP Pension	49,83	LIV A/S	Ja
	70807	Juristernes og Økonomernes Pensionskasse	44,47	TPK	Nej
	63000	Lærernes Pension	43,05	LIV A/S	Nej
	71046	Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger	37,31	TPK	Nej
	70691	Danske civil- og akademiingeniørers Pensionskasse	29,45	TPK	Nej
	71044	Pensionskassen for Socialrådgivere og Socialpædagoger	24,51	TPK	Nej
	70849	Finanssektorens Pensionskasse	23,02	TPK	Nej
	70912	Pensionsk. for sygehjælpere, besk.vejl., mv.	20,49	TPK	Nej
	70061	BANKPENSION	14,98	TPK	Nej
	70742	Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører	14,61	TPK	Nej
	70727	Pensionskassen for Ergoterapeuter og Fysioterapeuter	14,40	TPK	Nej
	62706	Forsikringselskabet Alm. Brand Liv og Pension A/S	13,51	LIV A/S	Ja
	70933	Pensionskassen for Kontorpersonale	11,10	TPK	Nej
	70934	Pensionskassen for Lægeseekretærer	10,96	TPK	Nej
	70913	Pensionskassen for Bioanalytikere	10,84	TPK	Nej
	70911	Pensionskassen for Farmakonomer	8,64	TPK	Nej
	70806	Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyr læger	8,59	TPK	Nej
	70858	Pensionskassen for Kost- og Ernæringsfaglige	6,36	TPK	Nej
	62974	PMF-Pension	5,64	LIV A/S	Nej
	70735	Arkitekternes Pensionskasse	5,63	TPK	Nej
	62990	PKA+Pension	2,50	LIV A/S	Ja
	63011	SHB Liv	2,22	LIV A/S	Ja
	70941	Pensionskassen for portører	1,77	TPK	Nej
	70927	Pensionskassen for Jordemødre	1,75	TPK	Nej
	71097	Arbejdstagernes Pensionskasse	1,21	TPK	Nej
	71084	Pensionskassen for Apotekere og Farmaceuter	1,00	TPK	Nej
	71036	Pensionskassen for trafikfunktionærer og amtsvejmænd m	0,69	TPK	Nej
	63017	ALKA Liv II	0,65	LIV A/S	Ja
	63029	letpension	0,25	LIV A/S	Nej
	63030	Livsforsikringselskabet A/S	0,09	LIV A/S	Nej
	62862	Slagteriernes Gruppeliv	0,07	LIV G/S	Nej

LIV = Livsforsikringselskab, TPK = Tværgående Pensionskasse, M.O = markedsorienterede